

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

29. szám.

Debrecen, 1926 július 17.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Szünnapokon.

A nyári szünet a szellemi munkából élő emberre olyan része az esztendőnek, mint a vasárnap a hétnek. A rendszeres munka végzésétől megpihenésre, de egyúttal a magába szállásra, a hibák megkeresésére, a javulás feltételeinek biztosítására való. Vagy legalább arra való volna. Hogy közönségesen nem arra használják, hanem inkább léha dözsölésre vagy semmittevésre, azon nincs mit csudálkozni. Azt teszik a nyári szünet alatt, amit vasárnap szokás tenni.

Az, hogy a kormány a nyári két hónapra felfüggeszti a vasárnapi munkaszünetet, nem nagyon fér össze a kormányzat sokszor emlegetett keresztény jellegével. Am szerintem még mindig nem a legnagyobb veszedelem ebben a vonatkozásban. Mert az egyszerű földművelő nép, ha nyáron a hetedik napot sem szenteli meg, pótolja a mulasztását a téli napokban. Úgy látszik, e tekintetben eleink sem igen voltak jobbak nálunk, legalább erre mutat az ének: Tűz mellé házba szorulunk, Uram, tehozzád fordulunk. Úgy látszik, akkor is a telet tartották az Istenhez fordulás alkalmas idejének.

Amint a nyáron erősen dolgozó parasztember télen valóban ma is a legtöbb esetben igazán Istenhez fordul, úgy a télen át dolgozó s nyáron pihenő szellemi munkásnak legalább nyáron kellene ezt tenni. Aligha van sok olyan ember, aki arra gondol, hogy a vakációzó szellemi munkás mit is csinál az alatt a néhány hét alatt, ami rendelkezésére áll. Vajjon keresi-e Istent legalább ilyenkor, vagy ellekezőleg, a pihenés napjait s csak kárhozata útjának egyengetésére használja.

Pedig én azt hiszem, nagyon érdemes volna ezzel a kérdéssel, s egyáltalán az úgynevezett intelligens középosztálynak egyházunkhoz s általában a valláshoz és Jézus Krisztushoz való helyzetével foglalkozni. Nem jól van az, hogy egy idő óta csak az úgynevezett nép dolgával — ugyanannak sem mindig a hitével meg az erkölcsével — törődünk, az intelligens középosztályt pedig elhanyagoljuk. Tudom, hogy ezzel az osztállyal foglalkozni nehezebb is, meg sokszor kényelmetlenebb is a lelkipásztornak, mint az egyszerű néppel.

Am ha egyházunk jövője nem közömbös előttünk, mégis erre felé kell irányítani a figyelmünket. A világosság felülről lefelé terjed. S van előttünk e tekintetben nagy bizonyosság. A római katolikus egyháznak sohasem volt semmi nehézsége az alsóbb néposztályokkal. Az egyszerű emberek mindig mentek nagy buzgósággal a plébános után. Baj volt ellenben az intelligenciával, mely a múlt század egész második felében sokkal inkább igyekezett magyar lenni, mint római katolikus és mivel a magyar testvéreivel való békességet és egyetértést kereste, nem mindig híven teljesítette, vagy néha megismerni sem találta szükségesnek az egyháza parancsait. Ez az ő szempontukból nem ok nélkül kárhoztatott szabadelvű korszak megtanította a római katholicizmust arra, hogy hasztalan van az egyház és a papság mellett a nagy néptömeg, ha az intelligencia hidegen elfordul tőle. Megszervezték az intelligenciát s a különböző kongregációk és egyéb szervezetek útján visszahódított intelligencia segítségével szemünk láttára foglalták el szinte mesés gyorsasággal az elvesztett pozíciókat.

A mi egyházunkban viszont abban a liberális korszakban az intelligencia kezében volt a vezető szerep. Lassanként kicsúszott onnan. Vajjon rájön-e a mi papságunk is, mint a római katolikus rájött, hogy a földi egyháznak — pedig ez a földi egyház bármily halvány képe, de képe az Isten örökkévaló anyaszentegyházának — fölvirágzása, tekintélye, külső ereje, hatása azon fordul meg elsősorban, hogy intelligens tagjai mennyire vannak áthatva az eszményeitől.

Világi.

Egyház

A biblia és a tudomány.

E lap március 6-i 10. számában Szele Miklóstól egy cikk jelent meg „Vallástanár és tudomány” cím alatt. Eddig vártam, hogy valaki visszhangot ad a nagyjelentőségű kérdésben a cikk némely megjegyzéseire, de mivel eddig senki se szólt hozzá, bátorkodom néhány szót szólni e kérdésről.

Érdekesnek tartom azt, hogy milyen ellentmondás van a cikkíró megállapítása és munkája között. Ugyanis először szerinte a bibliának azon részei, melyek „természettudományi kérdésekre vonatkoznak, nem vallási igazságok“, tehát nem Istentől ihletett írások, viszont — legalább is valószínűleg — tanítja azt, hogy: „A teljes írás Istentől ihletett“, amint azt Pál apostol írja Timotheusnak 2. levele 3. részének 16. versében. Aztán tanítja, legalább is a vallástani könyv, hogy Isten első nap teremtette a nappalt és az éjszakát stb., mint vallási igazságot, másfelől csak azt ismeri el, hogy teremtette a világot, de azt nem, hogy hogyan. Tanítja azt, hogy Isten az embert porból teremtette s lelkét lehelt belé, másfelől ezt nem fogadja el. Egyfelől hirdeti, hogy Salamon ifjú korában Isten akarata szerint élt, másfelől kétségbevonja ezt az I. Kir. 2. részében foglaltak alapján, stb., stb.

Kérdem, hogy lehet ez? Vagy a Pál apostol mondása az igaz, hogy t. i.: „A teljes írás Istentől ihletett“, vagy a cikkíró állítása, amely — úgy látszik — a Péter apostol 2. levele 1. részének 21. versén alapszik. Ha ez utóbbi az igaz, akkor miért tanítjuk a teremtés történetét úgy, ahogy tanítjuk, vagy miért állítjuk Dávidot és Salamont úgy fel, mint példaképeket, ha azok ellenkeznek azzal, ami Istentől származhatnak?

Szeretném, ha etekintetben tisztulnának ezek az ellentmondások és ha egyházunk hivatalos álláspontja is ezen kérdésben az, ami Szele Miklóssal együtt, sok vallást tanító és prédikáló lelkészé, akkor ez elvet kerestülvinnénk és érvényesítenénk minden vonalon, különösen a tankönyvekben; ha pedig nem ez, hanem az, hogy a **teljes írás Istentől ihletett**, akkor meg ragaszkodjunk e hitünkhöz még e cikkekben is, ne csak a tankönyvben!

*
Biky Gábor,
vallástanárr.

Fentti cikkekre, melynek állításai multkorai cik kem teljes meg nem értésén alapulnak, válaszom a következő:

1. Ha valaki tudományos kérdéshez szól hozzá s eközben idéz érvelésül a Szentírásból: akkor az eredeti szövegből kell idéznie. Πᾶσα γράφη θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος stb., pedig a πᾶς újszövetségi használata szerint, (v. ö. pl. Máté 7., 21., 24., 26. stb.) nem fordítható így: „a teljes írás“, hanem így: „minden írás“ (t. i. minden szentírat) Istentől ihletett stb.) A „teljes írás“ így volna: ὅλη ἡ γραφή. De még ha „teljes“-t fordít is valaki, tudnia kell, mit értünk s mint értett Pál apostol is „Istentől ihletett“ alatt. Nem azt, hogy a szentírat az első betűtől az utolsóig az isteni Lélek diktátuma, melynek létrejövetelében a szentíró csak a spiritiszta médium szerepét játszotta (ez az ú. n. *inspiratio verbalis* mágikus-pogány-katolikus tana), hanem azt, amit Luther, Kálvin s a reformáció értett alatta: hogy a *biblia lelke, szelleme* Istentől való, hogy a bibliában egy, az egész világnál magasabb élet, az isteni élet lüktet, melynek teljessége Jézus Krisztusban van kinyilatkoztatva. Ez a szellem, ez a lélek az, ami a Szentírásban időfölötti és örök, ami *kijelentés*, nem

pedig a Szentírásnak természettudományos kérdésekre vonatkozó nézetei, melyek történelmileg föltételezett, egykorú tudományos vagy mithologikus nézetek (ilyen a teremtés hat napja, a geocentrikus világkép, a szilárdnak képzelt égboltozat, az égboltozat fölötti tenger, az égboltozaton függő égitestek, a porból való teremtés, a borda kivétel stb.). Sohasem reflektált még cikkíró arra, hogy a Genézis 1. részbeli teremtéstörténet, ez a későbbi papi kódexbeli elbeszélés egészen másképen, *sokkal szellemibben* mondja el a világ és az ember teremtését, mint a Gen. 2.-beli, legalább 300 évvel korábbi, Jahvista-beli teremtés-történet? Hajlandó szószerint venni ez utóbbinak naiv antropomorfizmusait: Isten agyagból formál, fákat ültet, bordát operál ki, ruhákat szab s felöltözteti Ádámot és Évát, az Édenben hűvös alkonyatkor sétál? Hajlandó ma is szószerint venni a parusiát (melyet Pál még abban az emberöltőben várt), a chilia must, Dániel könyvének meg az Apokalipszisnek a világ végére vonatkozó számadatait és így tovább? De — tisztelettel kérdem, — miért harcol akkor a katolikus transsubstantio ellen, mikor az pontosan úgy következik Máté 26., 27. és 28.-nak *betűszerinti* értelméből, mint cikkíró álláspontja az ember teremtésére vonatkozólag, a Gen. 2., 7.-nek *betűszerinti* értelméből? Tessék felülni a verbálinspiráció vesszőparipájára s aztán megmondani: melyik sorrendje a teremtésnek igaz? a Gen. 1. vagy 2. részbeli? Mert ez a sorrend épen fordított. Tessék megmondani: hogy mondta Jézus a hegyi beszéd makarizmáit, Máté 5. vagy Lukács 6. szerint-e, melyek nemcsak a fogalmazásban, de az értelemben is eltérnek egymástól? Hiszen a Szentlélek nem mondhat önmagának ellen! Nem vette észre cikkíró, hogy *maga a biblia* cáfolja meg lépten nyomon mindenképen — nemcsak az ilyen ellentmondásokkal! — a verbálinspiráció tanát? Egyáltalában a biblia irodalomkritikai és vallástörténeti nyomozásának hatalmas eredményei teljesen ismeretlenek a cikkíró előtt? Nem reflektált soha arra, hogy a biblián belül még a vallásos és erkölcsi eszmék terén is egy hatalmas *fejlődés* észlelhető, melynek csúcsa az abszolút kijelentés: Krisztus? Nem hallotta soha, hogy a bibliában az Isten szava mellett ember szava is van s mégis minden keresztyén jól tudhatja, hogy mi a bibliában Isten szava, tehát Őrá is tartozó változhatatlan, örök kijelentés, mert van erre egy és egyetlenegy mértéke: Krisztus? Nem hallotta Luthertől, hogy a bibliában csak az isteni, „was Christum treibt“ És Kálvintól, hogy a „testimonium internum Spiritus Sancti“, a Krisztus lelkének benső bizonyágtétele az, ami megsugja nekünk, hogy mi az „istenige“ a bibliában, és ami meggyőz minket ez örök Ígének igazsága felől? Volna-e szükség ilyen benső kritériumra, ha a biblia *külsőleg*, úgy ahogy van, első szótól az utolsóig kész kijelentés volna? Nem találkozott még cikkíró olvasmányaimban azzal a gondolattal, hogy a kijelentés nem észigazságok, s még kevésbé természettudományi igazságok közlése, hanem a kegyelmes Isten életadó önközlése a bűnös emberi lélekkel s ennek

megfelelően a keresztyén hit sem a biblia egyes szavainak az elfogadása, hanem a lélek megrendítő találkozása a megváltó Istennel? És nem gondolt arra, hogy hitünk igazsága nem függhet természettudományi kérdések ilyen, vagy amolyan eldöntésétől?

Kérem a cikkíró: olvassa el még egyszer figyelmesebben a multkori szerény cikkemet; talán meg fogja érteni belőle, hogy én *nem vagyok* darvinista. S mivel cikkéből kénytelen vagyok megállapítani, hogy modern tudományos theologiai művellet nem olvas, (mert különben pl. nem mondaná „Szele Miklós álláspontjának“ azt, ami a modern tudományos theologia álláspontja), ha röviden, könnyen és népszerűen meg akarja ismerni a mai tudományos theologiának a bibliára vonatkozó álláspontját, nagyon kérem, hogy olvassa el „A népiskolai keresztyén vallástanítás módszertana“ című könyvem 74—76 lapjait.

2. Azt, hogy *mit és miképen* lehet és kell a theologia tudományos eredményeiből a vallásórákra és a vallási tankönyvekbe bevinni: egy másik tudomány, a *katekhétika* tanítja meg, melynek tanulmányozását nagyon ajánlom cikkírónak. A gyermeki léleknek igen különböző fejlődési fokai vannak és ugyanazon bibliai történetet egészen más módszerrel és célzattal fogjuk tárgyalni, pl. a naiv szellemi fokon, mint pl. a reflektáló, vagy a kritikus-idealizáló fokon. Első elemistákkal másképen dolgozom fel a teremtés történetét, mint hetedik gimnázistákkal. Mert, ha úgy beszélek a teremtés történetéről az első elemiben, ahogy a hetedik gimnáziumban kell, vagy a hetedik gimnáziumban, ahogy az első elemiben kell: mindkét esetben csapnivaló vallástanár vagyok. És, hogy multkori cikkem megállapításai, meg tanári munkám között ellenmondás nincs: azt a cikkíró is megállapíthatja, ha ellátogat vallásóráimra. Szívesen látom.

3. Azt, amit cikkíró Dávidról és Salamonról beszél, nem értem egészen, s mivel az én cikkemben Dávidról és Salamonról szó nem volt: erre nem is reflektálok.

4. Végül arra kérem egész szerényen és szeretettel cikkíró, hogy mielőtt súlyos alternatívák elé állítaná „egyházunk hivatalos álláspontját“ s mielőtt egyáltalán tudományos kérdésekhez irodalmilag hozzászólana: nézzen bele egy kicsit mélyebben a modern theologiába s főképen a modern katekhétikába. Óvakodjék beleesni abba a theológusoknál gyakori hibába, amiről *Niebergall* Jesus im Unterricht című munkájában 1922. 12. lapon beszél.

Szele Miklós.

Iskola

A debreceni református tanítóképzőintézet értesítője, közli dr. Veress István igazgató. Egyházkerületünknek a maga nemében ezen egyetlen és egyházi szempontból különös nagy fontosságú tanítóintézetnek állapotáról világos és megnyugtató képet kapunk a gondosan szerkesztett értesítőből. Az ötosztályos intézetben az igazgatón kívül, aki

maga is tanított heti 11 órán, a gyakorló iskola két tanítójával és az államtól iderendelt gazdasági szaktanárral együtt 13 tanerő működik. A tanári testület előkelő színvonalon áll. Egy közülök — Ecsedi István — egyetemi magántanár is; rajta és a buzgó irodalmi munkásságáról jól ismert igazgatón kívül még négy tanárnak irodalmi, illetőleg művészeti produktív munkájáról emlékszik meg az értesítő. A növendékek száma az öt osztályban 162 volt. Ezeknek jó része a kollégiumtól bentlakást s a konviktusban ellátást kapott. Tandíjat nem fizetnek. Segélyeket is szépen kapnak. Tíz címen mintegy harminckettől millió korona kiosztásáról emlékszik meg az értesítő. *Csak a Baltazár—Amerikai alapítványból 12 millió koronát kaptak a képezdészek. Debrecen város segélyéből pedig 6 millió 600,000 koronát.* Az igazgató számítása szerint egy-egy tanulóra átlagban 1.800.000 korona segély jutott s a segélyeknek összege 315 millió koronát tett ki. A tanulmányi előmeneteli azonban nem állott arányban a segélyezés mértékével. Az átlagos előmeneteli jelzőszáma a 3-as és a tanítványok 28 %-a megbukott. Fegyelmi tekintetben is komoly panaszok merültek fel, kivált az ötödik osztályosoknál. Nagyon szomorú, hogy a tanítói karnak, mely az utóbbi évtizedek alatt úgy javadalmazás, mint társadalmi tekintély szempontjából érdeme szerint nagyot emelkedett, bizonyára első sorban e korok nemzedékének érdemes és méltó volta folytán, a közel jövőben olyan szukkreszcenciára van kilátása, mely az elődöktől kiérdemelt pozíció megtartására nem lesz képes, ha csak az élet csapásai alatt meg nem komolyodik.

A hajdunánási református reálgimnázium értesítője. Közéteszi Márk Imre igazgató. Hajdunánási gimnáziumunkat a közelmúltban az a veszedelem fenyegette, hogy meg kell szünnie. Hála az érdekeltek erélyes ellentállásának, ez a veszedelem elmúlt és a 262 esztendő múltra visszatekintő intézet az új rendszer modern köntösében mint francia nyelvet tanító reálgimnázium működik tovább. — Kár is lett volna ennek a jó kis gimnáziumnak elűnni a föld színéről. Az egyetemeken — igen helyesen — megállapították az egy-egy évfolyamra felvehető maximális számát, a középiskolákban ellenben még mindig hatvan a megengedett maximális szám, holott nyilvánvaló, hogy a fölvehető számának erőteljes korlátozása a középiskolákban első rendben tanulmányi érdek. Hatvan, sőt néha azt is meghaladó létszámú osztályokkal küzdeni szinte meghaladja a várható erők mértékét. A nagy-népességű iskolákban lehet egy néhány nagyon kitűnő tanítvány, aki a jeles tanárok nyomán különös eredményt produkál, de az átlagos, vagy azon alul levő diák lemarad és tudatlanul kerül ki az iskolából. A hajdunánási gimnázium egyike azoknak, amelyekben a tanulók létszáma olyan, hogy a legszebb eredményt lehet lelkiismeretes tanári karnak elérni. Amint hogy Nánáson el is érik. A 19 érettségiző közül 4 lett jeles, 8 jó és nem bukott meg senki. Kár, hogy nincs internátus az intézet mellett. Ha egy 30—40 főre berendezett modern internátus volna itt: a gyöngébben haladó, de megjavításra, sőt felemelkedésre képes diákokat a legbiztosabb auspiciumok mellett lehetne vinni ebbe a jó iskolába. Internátus nélkül ellenben hova-inkább csak a helybeliek intézetévé fog lenni. Pedig kár volna érte.

Református diákok Aggteleken.

Ti látjátok a nyomorúságot, amelyben mi vagyunk, hogy Jeruzsálem pusztán hever és kapui tűzben égtek meg: jertek építsük meg Jeruzsálem kőfalát és ne legyünk többé gyalázatul.

Nehémiás 2. rész 17. vers.

Alig 600 lakosú falu Aggtelek. Hogy neve mégis ismert, köszönheti a mellette fekvő s róla elnevezett cseppkő-barlangnak. Azonban a hely kiesinsége és lakóinak áldozat-készsége, amint ez már lenni szokott, nincsenek arányban. Mert 90 embert csaknem hat napon át ellátni, olyan szegény helyen, csudálatot érdemel. Ez a falucska fogadta be a Soli Deo Gloria Református Diákszövetség konferenciájára összegyűlt főiskolás fiúkat. Mindnyájunkra nézve áldott napok voltak június 23—27-iek. Mert míg egyfelől Isten dolgairól hallottunk, másfelől megismertük fajunkat ezekben a földmives emberekben. Talán lángolóbban szeretjük most már Egyházunkat, Hazánkat, Nemzetünket s valószínű jobban fogunk tudni a kálvinista keresztyén világnézet birtokában értük küzdeni, dolgozni.

Szerdán, 23-án, istentisztelettel kezdődött a konferencia. Azután is minden reggel volt áhitat, mely bevezetésül szolgált a biblia-tanulmányozáshoz. Nyolc csoportra oszolva, az imádkozás kérdését tárgyaltuk. Azután jöttek az előadások. Szociális nyomor: A kálvinizmus és a modern élet: A predestináció, mint a kálvinizmus központi gondolata: Van-e a kálvinizmusnak jövője: Ellenálhatatlan és elveszithetetlen kegyelem: Az én szociális felelősségem. Mind megannyi drága gyöngyszemek. Lelkünk szabadult annyi salaktól, meglátunk egy magasabb rendű életet, megismertünk idealokat, amelyekért küzdeni érdemes. Szombaton este beszámolóok voltak. Úgy ezekből, mint az előadások utáni hozzászólásokból megállapítható volt, hogy ezen a gyűlésen is nagy elszánások történtek. A templomra ráboruló alkonyat misztikus esődjében forró imák szálltak fel Istenhez. Ő felelt rá a másnapi úrvacsoraosztásban.

Igazán örvendetes újítás volt a rendezőség részéről, hogy hagyott bőven időt a konferencia tagjainak az ismerkedésre. Kedves kép volt, midőn az ország különböző vidékeiről való fiúk egy-egy séta, vagy kirándulás ürügye alatt próbáltak egymással összebarátkozni. Nagyon elősegítették ezt a közös partik. Hogy összedobbant a szívünk, amikor az aggteleki barlang legnagyobb csodájához, a „csillagvizsgálóhoz“ érve, túlradó szívvel énekeltük... Te benned biztunk... Nehezen fogjuk elfelejteni a barlang bejárata előtti táborüzet is. Felzengtek a régi kurucznóták más tisztos magyar dalok... Tűzbe bámulva merengtünk a magyar múlton... De egyszer csak felcsendült a cserkészinduló. Fiúk fel a fejjel:... s jobb jövő reménye költözött hallattakor szívünkbe. Még egy képet írok le. Csak egy km-nyire a falutól két kis kőcölöp van leásva az út mellett. Itt a „határ“. Alig tud

az ember szólni. Úgy a szívünkől jött az ige: Jeremiás siralmái 5. rész. Aztán könnyes fogadalmótétel: Nem, nem, soha!

Olyan jó volt ott lenni északon. Közel volt hozzánk Isten. Mennyivel közelebb voltunk ott mi emberek is egymáshoz. Összehoztak az ideálok bennünket, összefűztek öskálvinista énekink dallamai. S közel voltunk mi magunk is magunkhoz. Volt alkalmunk szívünk mélyére is tekinteni. Milyen fiatal s már is fekete: állapíthattuk meg. De Krisztus drága vére ezeket is megtisztítja, csak adjuk oda neki. A bűnbánó kálvinista szivekből még nagy áldások fakadhatnak. Hiszem, hogy ennek a többnyire világi pályára készülőkől összeverődött gárdának élte-pályáját a századokon át elmaradt kálvinista alkotások megvalósítása fogja jelezni.

Berettyószentmárton.

Kiss Barnabás,
jogszigorló.

Különfélék

A Szamosba fült Lányi Elemér zsarolyáni lelkész július 10-én. Fürdés közben észrevette, hogy Mészáros Jenő tanító fiát elkapta az ár és a veszélyben forgó fiúnak segítségére sietett. Azonban a forgatagnak ő sem tudott ellentállni: a víz árja mindakettőjüket elvitte. Forrásunk, honnan a szerencsétlenség híret merítjük, nem közli velünk, hogy a másért életét adó lelkésznek, aki java férfi korában volt, maradt-e családja. Ha igen: ez a magában is felettebb szomorú eseményt kétszeresen gyászossá teszi.

Nagypéntek megünneplése. A debreceni ipartestület a jövőre arra kéri tagjait, hogy a nagypénteket ünnepejjék meg és egyben kérelemmel fordult a kormányhoz, hogy a vasárnapi munkatilalmat a nagypéntekre is terjessze ki és az ellene vétőket példásan büntesse meg. Jól esik hallanunk az iparosság öntudatra ébredését, mely kegyelettel fordul a nagypénteki gyászos nap felé és nem tekint el fölötté közönyösen.

Az Országos Református Tanáregyesület huszadik rendes közgyűlését augusztus 25-én tartja Miskolcon. A közzétett program szerint a tagok augusztus 24-én érkeznek meg s aznap a szakosztályok értekezletet tartanak. — 25-én választmányi ülés, istentisztelet és közgyűlés. Ezen dr. Dóczi Imre mondja a megnyitó beszédet, Nagy Miklós szeghalmi és Csorba György miskolci igazgatók pedig előadást tartanak. Közgyűlés után közebed, melyen a gyűlés tagjai Miskolc város vendégei lesznek. Délután a diósgyőri vasgyár megtekintése. — 26-án kirándulás Lillafüredre, ott közebed, melyet szintén Miskolc város ad. 27-én kirándulás Aggtelekre. A résztvenni kívánók augusztus 10-ig jelentkezzenek a miskolci reálgyimnázium igazgatójánál. A vendégeket elszállásolják.

„**Bocskay koronaszövetség címen**“ társaság alakult Hajdúszoboszlón, célja megmenteni a nagy fejedelem koronáját az oláh kézre való jutástól és a nemzet áldozatkészségéből visszavásárolva, azt nemzeti klenódiummá tenni és az országban megfelelő elhelyezéséről gondoskodni. Bélteky Lajos lelkész indítványát, melyben a szövetség felakarja

hívni az ország összes törvényhatóságait, városait, községeit, mindenfajta társadalmi egyesületeit az adakozásra és a terv megvalósítására, Szoboszló város képviselőtestülete egyhangúlag magáévá tette, a város tanácsa pedig feliratban kéri a magyar kormányt, hogy a bécsi udvarban őrzött aranykorona megszerzése és hazahozatala iránt indítsa meg minél előbb az osztrák kormánnyal a tárgyalást. Vámospécs nagyközség is magáévá tette az eszmét. A mozgalomnak főképp az volt az indító oka, hogy legközelebb egy oláh nemzeti bizottság járt Bécsben, hogy — egyéb tárgyakkal együtt — Boesckaynak a koronáját is megvásárolja.

Lelkészválasztás. A ronádjai (Baranya megye) egyház egyhangúlag Zeke Gyula budapesti hitoktató lelkészt választotta lelképásztorául. Isten áldása kísérje új munkakörében.

A tiszáninneni református egyházkerület a lelkészképesítő vizsgálat idejét a következőképp állapította meg: Szeptember 21-én az első lelkészképesítő vizsgálatot tevők írásbeli vizsgálata, szeptember 22-én szóbeli vizsga. Szeptember 22-én a II. lelkészképesítő vizsgálatot tevők írásbeli vizsgálata; szeptember 23—24-én szóbeli vizsgálat.

Thaly Kálmán kardja Debrecenben. A debreceni városi múzeum kedves ereklje birtokába jutott. Lejdenberger János tábornok a múzeumnak ajándékozta Thaly Kálmánnak, a Rákóczi-kor történetírójának, Debrecen város egykori híres követjének a kardját.

Jubiláló lelkész. Kovács Béla sepsi lelkész, tb. esperes most ünnepelte 50 éves lelkészi jubileumát és aranylakodalmát. A jubiláló házaspárt a gyülekezet és a jóbarátok meleg és megható ünneplésben részesítették.

Fölvétel a debreceni Egyetem Tisza István Internátusába. A debreceni Egyetem Tisza István Internátusába 1926—27. tanév I-ső felében való fölvételért szóló leckekönyv, (ill. az egyetemre először iratkozóknál az érettségi bizonyítvány) hiteles másolattal és a szülők vagyoni viszonyait feltüntető hatósági bizonyítvánnyal fölszerelt pályázati kérvények a felügyelőbizottsághoz címezve, 1926. szeptember hó 5-ig nyújthatók be a debreceni Egyetem quaestori hivatalánál, (Ref. kollégium). Lakás, fűtés, világítás, reggeli, ebéd-vacsora ellátásért 450,000 K, a féldíjas helyre fölvételt nyertek havi 225,000 koronát fizetnek. Ágyneműt és takarót mindenki köteles magával hozni. Az internátus szeptember 10-én kezdi meg működését. Debrecen, 1926. évi július hó 1-én. Dr. Láng Nándor s. k. egyetemi ny. r. tanár, mint a Mensa Academica és Tisza István Internátus fel. biz. elnöke.

A méhteleti hívek építendő templomuk javára ünnepélyt rendeztek, mely erkölcsi és anyagi sikerekben egyaránt gazdag volt. Legyen Isten áldása a szeretettel buzgólkodók, a szeretettel fáradozók munkáján.

A vallásanári vizsga ez évben szeptember 9-én lesz Pápán. Jelentkezni lehet augusztus hó 15-ig Pápán a Theologia Akadémia Igazgatóságánál.

A pápai theologiai akadémia és főiskola új igazgatója dr. Vas Vince volt igazgatótól hivatalát átvette. A főiskolát és a theologiai akadémiát illető megkeresések ezentúl Tóth Lajos igazgató címére küldendők.

Öreg tanítók találkozója. Felhívjuk mindazokat a tényleges és nyugdíjazott tanítókartársakat, kik valamikor, bármely évben, a rövid ideig fennálló pápai református tanítóképzőben végezték tanulmányaikat és nyertek oklevelet, hogy egy, talán utolsó, ez év augusztus havában Pápán tartandó találkozón részt venni szíveskedjenek. Akik a találkozón részt akarnak venni, azok ezen szándékukat Soós Gyula ig. tanító elnöknel, Pusztarádóc, Vasmege, u. p. Egyházsrádóc, írásban jelentsék be. — A jelentkezők a találkozás idejéről és programjáról, kellő időben, külön levélben lesznek értesítve. Németh Gyula ny. tanító, biz. jegyző.

Kitüntetett presbiter. A kormányzó Ádám Samu hajduszoboszlói presbitert érdemei elismerésül, a magyar érdemrend V. osztályú keresztjével tüntette ki.

Felvétel a budapesti „Diákok Házába”. A Magyar Evangéliumi Keresztény Diákszövetség diákolthonába Budapest, VII. Hársfa-u. 59/b. kell a felvételi kérvényeket benyújtani. Egyházi tisztviselők gyermekei előnyben részesülnek. Kérvénybeadás előtt a folyamodni akarók kérjenek tájékoztatást az igazgatóságtól.

A 361 esztendő mültra visszatekintő kecskeméti református főgimnázium volt növendékei júli. 3-án és 4-én tartották szép emlékünnepeiket. Ez alkalommal az ország minden részéből összesereglett az ős iskola gyermekeinek lelkes csapata. Az összejövetelt ismerkedő vezette be, mit istentisztelet és emlékünnepeket követett. Az összejövetel gyümölcse gyanánt pedig megalkották a kecskeméti diákok országos egyesületét.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

A hajduhadházi református egyház pályázatot hidet egy nyugdíjazás folytán megüresedett tanítói állásra. Javadalom az egyháztól 4 kat. hold 1441 □-öl területű szántóföld, 2 rövid öl kemény tűzifa beszállítva, 1 hold 494 □-öl erdő illetőség hozama, legelő illetmény a szántóföld után és törvény szerinti lakbér. (A természetbeni javadalmat 12 érték egységre értékelte az állam.) Percentuális pénzjavadalom az egyháztól jelenleg 41 %, továbbá törvény szerinti államsegély. Kötelessége díjlevél szerint. Vasárnapi iskola vezetésben, belmissziói munkában, orgonázásban és zenében kellő jártassággal bíró pályázók előnyben részesülnek. Pályázatok a forradalmak ideje alatt tanúsított magatartásukat igazoló irat, továbbá a szolgálati bizonyítványok csatolásával augusztus hó 14-ig alólírott iskolaszéki elnökhöz küldendők. Választás augusztus hó 15-én. Az állás azonnal elfoglalandó. **Molnár Zoltán** s. k., iskolaszéki elnök.

Keresek olyan két vizsgával bíró segédlelkészt, aki betegségem miatt bizonytalan időre nyert szabadságolásom tartamára helyettesítene. I. Kötelesség: 836 lélekszámmal bíró egyházközségemben az összes lelkészi teendők végzése. II. Javadalom: 1. Lakás, koszt (vagy helyette 2 q búza), világítás, téli fűtésre 3 m. kemény, 3 m. puhafa; 2. stóla teljes mértékben; 3. havi 1 q búza. Az állás minél előbb elfoglalandó. Ajánlkozások címemre küldendők, Tiszaadonyba. **Csatáry Zoltán**, református lelkész.

Hivatalos értesítés.

A tisztántúli református egyházkerület püspökétől.

1609-1926. szám.

KÖRLEVÉL.

Nagyfiszteletű Esperes Úr!

Felkérem Nagyfiszteletet, hogy a Hajdú-böszörményben folyó évi augusztus 26—31. napokon tartandó ORLÉ. konferencián, mohácsi emléknapon és ORLÉ. gyűlésen, valamint a szeptember 1-én a Leány-Kálvineum Nyíregyházán lefolyó felavatási ünnepélyen megjelenni, s az ezen ünnepségeken megjelenésre az egyházmegye lelkészeit is buzdítani méltóztassék. Kérem továbbá, hogy folyó évi augusztus 24—szeptember 3. közti időre semmiféle egyházkormányzati ülést és gyűlést ne méltóztassék kitűzni, hogy a lelkészek az ORLÉ. testvéri összejövetelén akadálytalanul részt vehessenek.

Enéklársam Ó méltóságával egyetértőleg elrendeljük, hogy az összes kebelbeli egyházak a mohácsi vész négyszazados hivatalos emlékűnnepét f. évi szeptember hó 5-én, vasárnap a délelőtti istentisztelet keretében tartsák meg, amikor is az iskolai évnnyitással kapcsolatban tanulók és szülők nagyobb számmal jelenjenek meg. Ez ünnepélyre az egyházközség területén levő polgári és katonai hatóságok si meghívandók.

Fentiek azt célozzák, hogy az ORLÉ. zászlója köré minél egységesebben tömörülhessen a magyar református státus, s hogy a hajduböszörményi és nyíregyházai nagy manifestációkat egyházunk hivatásához méltó keretekben ülthessük meg s végül a mohácsi vész emlékeztetének megünneplése istentisztelet keretében hivatalosan s egységesen történjék.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1926 július 13.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázati hirdetmény.

A kisújszállási református egyház pályázatot hirdet az Újvároson (külváros) most szervezett tanítói állásra, amellyel a vegyes 6 osztályú iskola vezetésének kötelezettsége van összekötve.

A tanításon kívül teendője lesz vasárnaponként istentisztelet tartása az ének vezetésével és predikáció olvasással. Erre tekintettel előnyben részesül az énekkanggal rendelkező pályázó. Ezen szolgálatért az egyház méltányos tiszteletdíjat fog adni.

Kormányrendelet szerint a pályázók közül első sorban a menekültek és B-listások jönnek tekintetbe. Bemutkozás és egyházi (belmisszió) munkák iránt tanúsított érdeklődésről a lelkésztől hozott bizonyítvány kívánatos.

Fizetése, mint tanítónak, a szolgálati időnek megfelelő törvényszerű díjazás; az egyháztól az iskolaépületben kétszobás lakás, konyha, kamara, pince melléképületekkel és kerttel.

Pályázó kérvény születési anyakönyvi kivonattal, oklevéllel, működési bizonyítvánnyal, a kommunizmus alatt tanúsított magatartásáról kiadott községi bizonyítvánnyal felszerelve folyó évi augusztus 15-ig adandó be Nagy István iskolaszéki elnökhöz.

Kisújszállás, 1926 július 9.

Református iskolaszék.

Pályázat

a törökszentmiklói református egyháznál lemondás folytán megüresedett XI. számú férfi tanítói állásra.

I. Javadalom: 1. Fizetés az egyháztól a 122,000 számú rendelet szerint. 2. Megfelelő fiz. kieg. államsegély. 3. Törvényszerű lakbér.

II. Kötelességek: 1. A reábizott osztály, vagy osztályok vezetése. 2. Kántor és lelkész díjtalan helyettesítése. 3. Presbiteri és iskolaszéki jegyzői tiszt betöltése. 4. Ifjúsági és szeretet-egyletnél díjtalan segédkezés.

Orgonázni tudó okleveles tanítók keresztlevelel, oklevéllel, működési, orvosi, honossági, kommunizmus alatt tanúsított magatartásukat igazoló községi és lelkészi bizonyítványokkal s végül az illetékes tanfelügyelői véleménnyel ellátott kérvényüket augusztus 5-ig alulírott iskolaszéki elnökhöz küldjék. Hiányosan felszerelt, vagy későn érkezett kérvények figyelembe nem vétetnek. Menekültek „B” listások, valamint próbaéneklésre és orgonázásra saját költségükön a pályázat lejártáig bármely napon jelentkezők előnyben részesülnek. Allás szeptember 1-én elfoglalandó, de csak a miniszteri jóváhagyás után jogerős. Pályázatok visszaküldésére bélyeg csatolandó.

Törökszentmiklós, 1926 július 9.

Gaal István,
ref. lelkész, iskolaszéki elnök.

Pályázati hirdetmény.

A dunántúli református egyházkerület pápai nevelő-intézeténél az 1926—27. iskolai évre a következő állások lesznek betöltendők:

1. Egy magyar-német szakos tanítónőképző-intézeti rendes tanári állás;
2. egy ének-zene szakos tanítónőképző-intézeti rendes tanári állás;
3. egy magyar-német szakos polgári iskolai rendes tanári állás;
4. egy internatusi zongoratanító-nevelőnői állás.

Az első két helyen említett állásra megfelelő képesítéssel bíró tanárok és tanárnők, a polgári iskolai állásra csak tanárnő, a zongoratanító állásra legalább zenedai végzettségű zongoratanító pályázhatnak. A tanítónőképző intézeti állásokkal az állammal egyező fizetés és lakbér jár, a más nyilvános tanintézetnél töltött évek beszámításával. A polgári iskolai tanerő javadalmazása szintén az állammal egyenlő. A zongoratanító évi fizetése teljes ellátáson kívül évi 800 pengő. A képzőhöz és

Kun József késmüves és műköszörüs, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

polgárihoz megválasztandó tanerők kötelesek a Rendtartásban megállapított heti 20 tanórán szak-
tárgyaikat, esetleg más tárgyakat is tanítani és pe-
dig szükség esetén a képzős tanárok a polgáriban és
a polgárihoz megválasztott a képzőben is. A pol-
gári iskolai tanárnő köteles továbbá mint interná-
tusi bentlakó nevelő az igazgatóság által meg-
szabott teendőket elvégezni, ezért az internátusban
teljes ellátást élvez a főhatóság által megállapított
díj ellenében. A zongoratanítónő 24 órát köteles ta-
nítani (esetleges többlet órákért külön díjat kap),
köteles továbbá a nevelői munkában előírt módon
rész venni. Mind a négy meghirdetett állásra csu-
pán református tanerők pályázhatnak. A véglege-
sítés egy évi sikeres működés után történik meg. A
dunántúli református egyházkerület főtiszteletű és
nagyemlétségű elnökségéhez címzett kérvények
augusztus hó 15-ig küldendők be Pápara az intézet
igazgatóságához. Az állásokat 1926 szeptember hó
1-én kell elfoglalni.

Pápa, 1926 július 3.

Dr. Kőrös Endre s. k., Dr. Antal Géza s. k.,
igazgató. 2—2 püspök.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENI VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET
HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD :

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betörés-
ses-lopás-, szállítmány- és élet-biztosítá-
sokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

14—52

Lelkészeknek, tanároknak, tanítóknak, presbite-
reknek és egyháztagoknak a főtiszteletű és méltó-
ságos egyházkerületi Elnökséggel történt meg-
állapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

Debreczeni István

órasmester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órákraktára

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntöde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-
HAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913—53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon
aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevelét és az 1925. Orsz.
Kézművesipari Társulat versenyén a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve.

FITTLER SÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít :

Új Orgonákat,
Orgonasípokát,

iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt áráért

Árjegyzék és költségtetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,

KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda,
Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECEN, KOSSUTH-U. 9

VÁSZON—FEHÉRNEMŰ
és KELENGYE szaküzlet.

ALAPÍTÁSI ÉV 1831.

2-4

KIVALÓ ANYAGOK! — HATÁROZOTT ÁRAK

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SZÁNTÓ HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Eremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsebb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a négyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előljárósága fiatal s.-lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi diszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és meglegedését vívta ki. Ezért felkérem, sziveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, sziveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambíciójú, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtluk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Éppen azért óhajtanók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szives üdvözléssel: *Ráduly János*, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szerezünk.

Fogadja szép munkájáért az előljáróság teljes elismerését.

Tisztelettel. *Ráduly János*, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.
Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: *Eröss Lajos*, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk

állandó nagy raktára.

Telefon 6.

MOST MEGJELENT

könyvujdonságok:

Gyülvész István: Én vagyok az út . . .	K	18,000.—
Hastings: A mintakép	„	50,000.—
Heyns: Református dogmatika	„	175,000.—
Hegyaljai Kiss Géza: Lorántfy Zsuzsánna	„	35,000.—
Lévay Lajos: Egyházi beszédek	„	62,500.—
Makkai Sándor: Aratás	„	85,000.—
„ „ Öntudatos kálvinizmus	„	25,000.—
„ „ Megszólálnak a kövek.	„	35,000.—
„ „ A halál mysteriuma	„	24,000.—
Musnai L.: Életnek beszéde	„	50,000.—
„ „ Az Újszövetség	„	65,000.—
„ „ A magyar biblia története.	„	15,000.—
Porcsalmy Gyula: Boda Katalin	„	54,000.—
Ravasz László: Az ember életútjának felén	„	112,500.—
Révész Imre élete 1826—1881	„	100,000.—
„ „ Meínyei nász-dal	„	25,000.—
Stalker James: Fájdalmak embere	„	77,000.—
Vásárhelyi J.: Bizonyágtétel	„	125,000.—
Victor Gabriella: A pataki vár gyöngye	„	65,000.—

UJDONSÁG! ♦♦♦♦♦ MOST JELENT MEG!

A leghasznosabb vizsgai jutalomkönyv

Méliusz Kis Könyvtára

vasárnapi olvasmányok gyűjteménye.

Szerkeszti: **Uray Sándor**, debreceni református lelkész.

1. szám. Uray S.: Tudod-e mit olvasol?	K	5,000.—
2. „ — Nők az egyházban	„	6,000.—
3. „ — A keresztyén jellemről	„	6,000.—
4. „ Zih Sándorné: A láthatatlan Isten—Idegenben (két kis elbeszélés)	„	5,000.—
5. „ Amikor Nagy Péter uram nem ment el a gazdakörbe	„	4,000.—
6. „ Uray S.: Gonosz Pista bűjtöt tart	„	4,000.—
7. „ — Nagy Jóska tenyereszt kapott	„	4,000.—
8. „ Fekete János: Elettiskola	„	4,000.—
9. „ Solymosi József: Két világ	„	5,000.—
10. „ Makay Lajos: A pokol udvari szállítója	„	5,000.—

A 10 füzet együtt K 45,000.—

VIZSGALAPOK

kis- és nagyvonalas 1 db K 700.—

Az iskolai év befejeztének közeledésével
iskolai jutalomkönyvek,
mesék és ifjúsági elbeszélések óriási választékban.

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papir-, írószer- és zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.

♦ Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expedíálunk. ♦

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata.